

чук М. Г., Подрушняк А. Є., Данік Л. М. Проблеми безпечності біологічно активних добавок. URL: http://medved.kiev.ua/arh_nutr/art_2004/n04_2_1.htm.

Ю. Л. Власенко.

БІОСФЕРНИЙ ЗАПОВІДНИК – природоохорон., наук.-дослідна установа загальнодерж. значення, що утворюється з метою збереження у природ. стані найбільш типових природ. комплексів біосфери, здійснення фонових екол. моніторингу, вивчення навколишнього природ. середовища, його змін під дією антропогенних факторів. Таке визначення вперше було закріплено на законодавчому рівні як категорія ПЗФ України у 1992, з прийняттям ЗУ «Про природно-заповідний фонд України» як аналог міжнар. категорії «біосф. резерват». Біосф. резерват – міжнар. категорія природоохорон. територій, що оголошується рішеннями ЮНЕСКО. До цієї категорії належать територіально значні репрезентативні ділянки наземних і прибережних геосистем, які охороняються юридично, зокрема репрезентативні природ. геосистеми; унікальні природ. угруповання чи ландшафти; зразки атрактивних окультурених ландшафтів, які сформувалися в результаті збереження традиційних форм природокористування, зразки змінених або деградованих геосистем, які можна відновити та оптимізувати.

Б. з. включаються в установленому порядку у Всесв. мережу біосф. резерватів у рамках програми ЮНЕСКО «Людина і біосфера» та набувають міжнар. статусу.

Для Б. з. установлюється диференційований режим охорони, відтворення та використання природ. комплексів згідно з функціональним зонуванням:

– заповідна зона – включає території, призначені для збереження і відновлення найбільш цінних природ. та мінім. порушених антропогенними факторами природ. комплексів, генофонду росл. і тварин. світу; її режим визначається відповідно до вимог, встановлених для природ. заповідників. У заповідній зоні Б. з. забороняються проведення рубок головного користування та всіх видів поступових і суцільних рубок, вирубування дуплястих дерев, а також добування піску та гравію в річках та ін. водоймах;

– буферна зона – включає території, виділені з метою запобігання негативному впливу на заповідну зону госп. діяльності на прилеглих територіях; її режим визначається відповідно до вимог, встановлених для охорон. зон природ. заповідників;

– зона антропогенних ландшафтів – включає території традиційного землекористування, лісокористування, водокористування, місць поселення, рекреації та ін. видів госп. діяльності; в ній забороняється мисливство.

У межах території Б. з. можуть виділятися зони регульованого заповідного режиму, до складу яких включаються регіональні ландшафтні парки, заказники, заповідні урочища з додержанням вимог щодо їх охорони. Зонування території Б. з. проводиться відповідно до проекту організації території Б. з. та охорони його природ. комплексів.

Рішення про створення Б. з. приймається Президентом України з додержан-

ням вимог міжнар. договорів та міжнар. програм, учасником яких є Україна. Управління Б. з. здійснюється їх спец. адміністраціями. Фінансування заходів щодо Б. з. здійснюється за рахунок держ. бюджету України. Для цієї мети можуть також залучатися кошти місц. бюджетів, позабюджетних і благодійних фондів, кошти підприємств, установ, орг-цій та громадян. Охорона Б. з. покладається на служби їх охорони, які входять до складу служби держ. охорони ПЗФ України.

Нині в Україні до Б. з. належать: Асканія-Нова (1983, Херсонська обл.), Чорномор. Б. з. (1983, Херсонська та Миколаївська обл.), Карпатський Б. з. (1968, Закарпатська обл.), Дунайський Б. з. (1998, Одеська обл.), Чорнобильський радіац.-екол. Б. з. (2016, Київ. обл.).

О. В. Лозо.

БОБКОВА Антоніна Григоріївна (3 жовт. 1954, смт Желанне Донецької обл.) – дійсний член (акад.) НАПрН України.

У 1982 закінчила Харківський юрид. ін-т ім. Ф. Е. Дзержинського (тепер – Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого) за спеціальністю «Правознавство». Трудову діяльність розпочала з 1972, працювала на посадах інспектора, ст. інспектора Калінінського районного відділу соц. забезпечення. З 1981 і до сьогодні працює в Донецькому держ. ун-ті (тепер – Донецький нац. ун-т), спочатку інспектором відділу кадрів, зав. навч. лабораторії каф. радянського права, ст. викладачем, доц., з 1996 – зав. каф. госп. права екон.-прав. ф-ту.

У 2001 захистила дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. н. на тему «Правове забезпечення рекреаційної діяльності» (спеціальності 12.00.04, 12.00.06). Вчене звання проф. присвоєно у 2002. Обрана чл.-кор. Української екол. акад. наук у 1995. Чл.-кор. АПрН України (тепер – НАПрН України) у 2009, дійсним членом (акад.) – у 2013.

Напрями наук. діяльності – госп., екол., зем., агр. право. Опублікувала понад 250 наук. праць, серед яких: «Правове забезпечення рекреаційної діяльності» (2000), «Екологічне право України» (2001, у співавт.), «Рекреаційне право» (1999, 2000), «Комунальне право України» (1999, 2000, 2003, 2004, 2005, 2012), «Хозяйственное право» (2002, у співавт.), «Правовое обеспечение формирования местной политики использования рекреационного потенциала региона» (2002), «Корпоративне право ЄС» (2004, у співавт.), «Біржове право» (2005, 2009), «Правове регулювання в процедурі банкрутства» (2006), Науково-практичний коментар до Господарського кодексу України (2008, у співавт.), «Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т. 4: «Методологічні засади розвитку екологічного, земельного, аграрного та господарського права» (2008 (укр.), 2011 (рос.), 2013 (англ.), у співавт.); «Правовое регулирование хозяйственных отно-

А. Г. Бобкова